

УДК 657:004.415

JEL classification: M40, M41, L86

Оксана БАЛАЗЮК

кандидат економічних наук, доцент,
викладач,
кафедра економіки, обліку та
оподаткування,
Вінницький навчально-науковий інститут
економіки,
Західноукраїнський національний
університет, Україна
E-mail: kseniya_balazuk@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8673-0869>
<https://publons.com/researcher/R-2066-2019/>

Інна СИСОЄВА

кандидат економічних наук, доцент,
викладач,
кафедра економіки, обліку та
оподаткування,
Вінницький навчально-науковий інститут
економіки,
Західноукраїнський національний
університет, Україна
E-mail: innas1853@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0567-1658>
<https://publons.com/researcher/AAP-9465-2020/>

© Оксана Балазюк, Інна Сисоєва, 2020

Оксана Балазюк (Україна)
Інна Сисоєва (Україна)

ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ У РАМКАХ AGILE МЕТОДОЛОГІЇ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У статті розкрито сутність методології Agile, подано її концептуальні основи та досліджено основні облікові та контрольні аспекти для ефективного її впровадження при реалізації різних проектів.

Мета роботи полягає у дослідженні облікового забезпечення процесу управління в умовах використання методології Agile і визначити шляхи його удосконалення з метою підвищення рівня виконання функції контролю.

Метод (методологія). Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціальних методів пізнання економічних явищ на основі системного підходу. Для обґрунтування теоретико-методичних підходів до обліку й контролю у рамках використання методології Agile пов'язаних з капіталізацією витрат використовувались методи індукції та дедукції, аналізу та синтезу, абстрагування й аналогії.

Результати. Базуючись на даних критичного аналізу проаналізовано популярність практичного застосування Agile підходу та визначено переваги, що отримують від його використання та окреслено основні проблеми, що виникають на цьому шляху зі сторони облікової системи. Визначено шляхи усунення проблем на шляху використання гнучкого підходу в управлінні проектами.

Балазюк О., Сисоєва І. Облік та контроль у рамках Agile методології. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 4. С. 173-181.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.04.173>

Отримано: 25.11.2020 р.
Прорецензовано: 02.12.2020 р.
Рекомендовано до друку: 16.12.2020 р.
Опубліковано: 16.12.2020 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Ключові слова: методологія Agile; Agile-команда; ціннісно-орієнтований підхід; система обліку; система управління; капіталізація витрат.

UDC 657:004.415

JEL classification: M40, M41, L86

Oksana BALAZIUK

*PhD in Economics, Associate Professor,
Department of Economy, Accounting and
Taxation,
Vinnytsia Training and Research Institute of
Economics,
West Ukrainian National University, Ukraine*
E-mail: kseniya_balazuk@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-8673-0869>
<https://publons.com/researcher/R-2066-2019/>

Inna SYSOIEVA

*PhD in Economics, Associate Professor,
Department of Economy, Accounting and
Taxation, Vinnytsia Training and Research
Institute of Economics,
West Ukrainian National University, Ukraine*
E-mail: innas1853@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0567-1658>
<https://publons.com/researcher/AAP-9465-2020/>

© Oksana Balaziuk, Inna Sysoieva, 2020

Received: 25.11.2020
Revised: 02.12.2020
Accepted: 16.12.2020
Online publication date: 16.12.2020

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Oksana Balaziuk (Ukraine)
Inna Sysoieva (Ukraine)

ACCOUNTING AND CONTROL WITHIN THE FRAMEWORK OF AGILE METHODOLOGY

ABSTRACT

Introduction. The article considers the Agile methodology, its conceptual principles and studies the main accounting aspects of its implementation in realizing the projects of software development.

Purpose. The aim of the research consists in studying accounting and control within the framework of Agile-methodology.

Method (methodology). The methodological basis of the study is a set of general and specific methods of knowledge of economic phenomena on the basis of systematic approach. In order to ground theoretical and methodological approaches to accounting and analysis of processes which are associated with the formation of production costs we have used method of induction and deduction, method of analysis and synthesis, method of abstraction and analogy.

Results. The article analyzes the popularity of practical use of Agile approach and determines the advantages from its use as well as defines the accounting related problems. The ways of eliminating the complications of using the flexible approach in project management in financial accounting are defined.

Balaziuk, O., & Sysoieva, I. (2020). Accounting and control within the framework of Agile methodology. *Economic analysis*, 30 (4), 173-181.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.04.173>

Keywords: Agile-methodology; Agile-team; value-centered approach; accounting system; costs capitalization.

Вступ

Для ефективного здійснення управління необхідне відповідне обліково-інформаційне забезпечення, яке має на меті надавати комплексну характеристику всіх об'єктів обліку та узагальнення даних, що надходять до керівництва. Саме такий підхід дозволить сформулювати обліково-інформаційне середовище, що сприятиме ефективному управлінню. Досить важко забезпечити такий підхід в умовах функціонування підприємств галузі інформаційних технологій, особливо за умови використання гнучких підходів в управлінні проектами.

Оскільки інвестиції в програмне забезпечення продовжують зростати, а команди розробників застосовують нові методи управління, такі як, гнучкі методології, традиційні принципи бухгалтерського обліку не завжди відповідають таким викликам. Розробка програмного забезпечення досить динамічна сфера, де використовуються новітні підходи до управління, при цьому основні принципи бухгалтерського обліку в цій сфері зосереджені на ідеї про те, що розробка програмного забезпечення здійснюється лінійно згідно з певними фазами, отже, за умови використання Agile-методології, бухгалтерський облік може стати складним завданням, тому варто шукати шляхи для його удосконалення та адаптації у відповідності до нових викликів.

Управління проектами бере свій початок у 1970-х роках. Фактично з самого початку розвитку проектного управління домінуючою стала каскадна модель. Починаючи з 1990-х років кардинально змінився ринок інформаційних технологій і замість малої кількості великих проектів для великих замовників з'явилася велика кількість малих і середніх проектів для усіх сфер бізнесу. Разом із значним прискоренням темпів змін бізнесу ці причини стали основними передумовами для виникнення гнучкої або адаптивної Agile-методології управління проектами [1].

Аналіз літератури [1; 2; 3; 4] показує, що питаннями розробки і впровадження Agile-методології у процес розробки програмного забезпечення займалися і займаються багато фахівців. Серед них: Джефф Сазерленд, Кент Бек, Мартін Фаулер, Майк Кон, Кен Ауер, Рой Міллер, Роберт Мартін, Хенрик Кніберг, Маттіас Скарін, Алистер Кокберн. В Україні є практичні нароби у галузі практичного впровадження Agile-методології у процес розробки програмного забезпечення, але теоретичні розробки та поєднання такого підходу в управлінні проектами з обліковим забезпеченням практично відсутні.

Тому актуальним є дослідження облікових аспектів впровадження Agile-методологій та в

галузі проектування програмного забезпечення, зокрема.

Мета статті

Мета роботи полягає у дослідженні облікового забезпечення процесу управління в умовах використання методології Agile.

Виклад основного матеріалу дослідження

Сьогодні галузь інформаційних технологій є драйвером зростання української економіки і складовою презентації нашої держави, як високотехнологічної країни на міжнародній арені. З 2013 галузь демонструє стабільний приріст експорту і в 2020 році ІТ-експорт перевищив 5 млрд. доларів США. 2020 рік був кризовим для світової та української економіки, однак експорт ІТ-послуг демонструє постійне і стабільне зростання.

Водночас загальний експорт України впав на 4,6%, що торкнулося, зокрема, й експорту товарів і послуг. Однак експорт ІТ-індустрії зріс на понад 20% за рік, або на \$853 млн. Це дозволило комп'ютерним послугам охопити 8,3% загального експорту.

Варто зазначити, що в першому півріччі 2020 року українська ІТ-галузь відреагувала на економічні зміни сповільненням зростання — з 30% до 24%. Однак згодом індустрія досить швидко поновила свої позиції. Зокрема, завдяки відновленню попиту на глобальному ринку та збереженню високої якості та конкурентної ціни. За даним Державної служби статистики України, у 2020 році українські компанії експортували за кордон ІТ-послуг на загальну суму понад 5 мільярдів доларів США. (рис. 1).

Епідемія COVID-19 стала чи не найголовнішим чинником, який обумовив зміни в багатьох сферах. А особливо стрімке зростання ІТ-галузі, що стартувало в 2020 році, продовжиться і у 2021-му. У липні 2020 року кількість відкритих вакансій в українських ІТ-компаніях зросла до 5 тис., що свідчить про її повернення на докризовий рівень. [6].

Останні роки ІТ-компанії впроваджують Agile-методології, де акцент робиться на ітеративній та поступовій розробці програмного забезпечення. Agile методологія розробки програмного забезпечення має безліч переваг:

- увага до потреб клієнтів;
- постійна комунікація з клієнтами;
- зниження ризиків;
- зниження витрат;
- забезпечення більшої прозорості процесу розробки, тощо рис. 3.

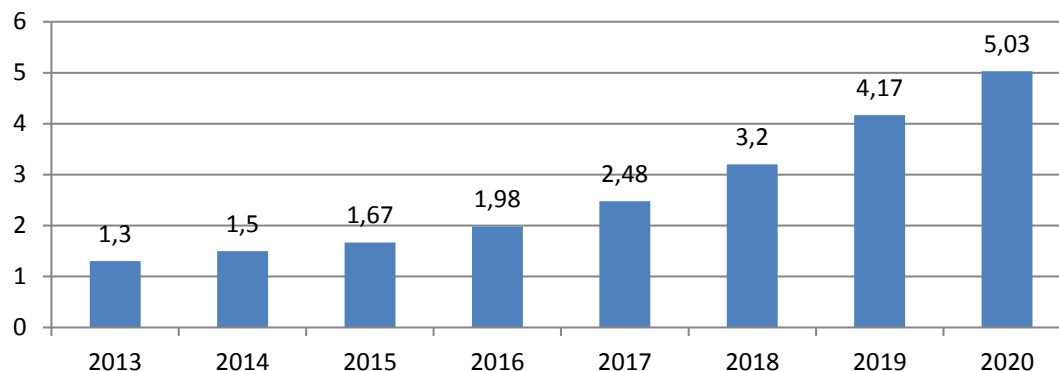

Рис. 1. Експорт ІТ послуг з України (млрд. дол.)

Джерело: складено автором за даними [5].

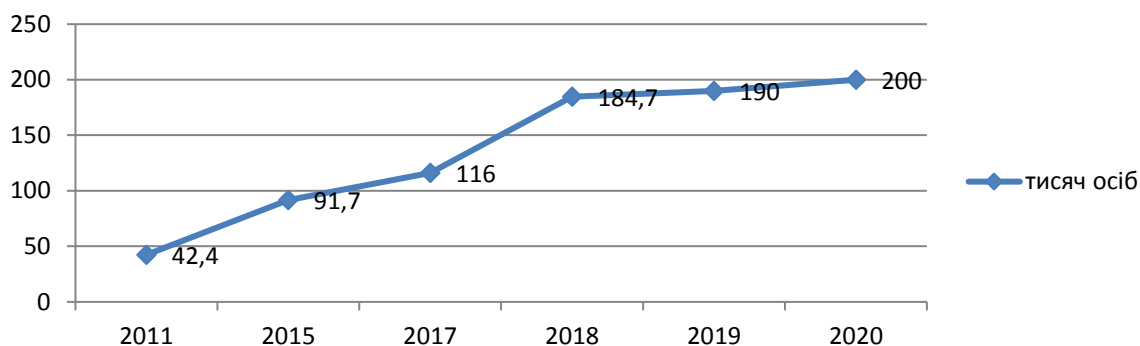

Рис. 2. Чисельність фахівців ІТ-індустрії за період з 2011-2020 рр. (тис. осіб)

Джерело: складено автором за даними [6].

Але для компаній, які використовують Agile методологію, бухгалтерський облік може бути складним завданням. Існуючі принципи бухгалтерського обліку адаптовані для розробки програмного забезпечення, що здійснюється в більш довгостроковій перспективі та розділених у часі фазах, а не в умовах гнучкого управління та швидкого розвитку.

Популярність цієї методології серед світових компаній-лідерів, підтверджується даними досліджень компанії «VersionOne» [3], рис. 4, 79% опитаних компаній мають досвід роботи за Agile-методологією.

Традиційно розробка програмного забезпечення здійснюється поетапно. Програмне забезпечення, за умов класичного підходу, вважається розробленим у випадку проходження наступних стадій: ініціювання, планування та розробки, моніторингу й контролю та стадія завершення. Цей довгостроковий поетапний підхід, називають каскадною (водоспадною) моделлю життєвого циклу розробки програмного забезпечення.

Цей підхід передбачає, що всі вимоги до програмного забезпечення відомі на першому етапі розробки, однак продукт буде готовий лише після завершальної стадії. На основі висунутих вимог, на першому етапі, створюється план розробки проекту, а також розподіляються витрати часу та ресурсів, але фактично програмне забезпечення може бути готовим у досить довгостроковій перспективі.

Каскадна (водоспадна) модель життєвого циклу розробки програмного забезпечення відповідає трьом фазам бухгалтерського обліку:

- попереднє планування (1);
- розробка програмного продукту (2);
- обслуговування після реалізації (3).

Техніко-економічний аналіз відповідає фазі попереднього планування; аналіз вимог, архітектура та дизайн, а також кодування та тестування відповідають етапу розробки (понесені та капіталізовані витрати); а впровадження та обслуговування (за витратами) відповідає етапу після реалізації.

Рис. 3. Вигида від прийняття Agile методології

Джерело: складено автором за даними [3].

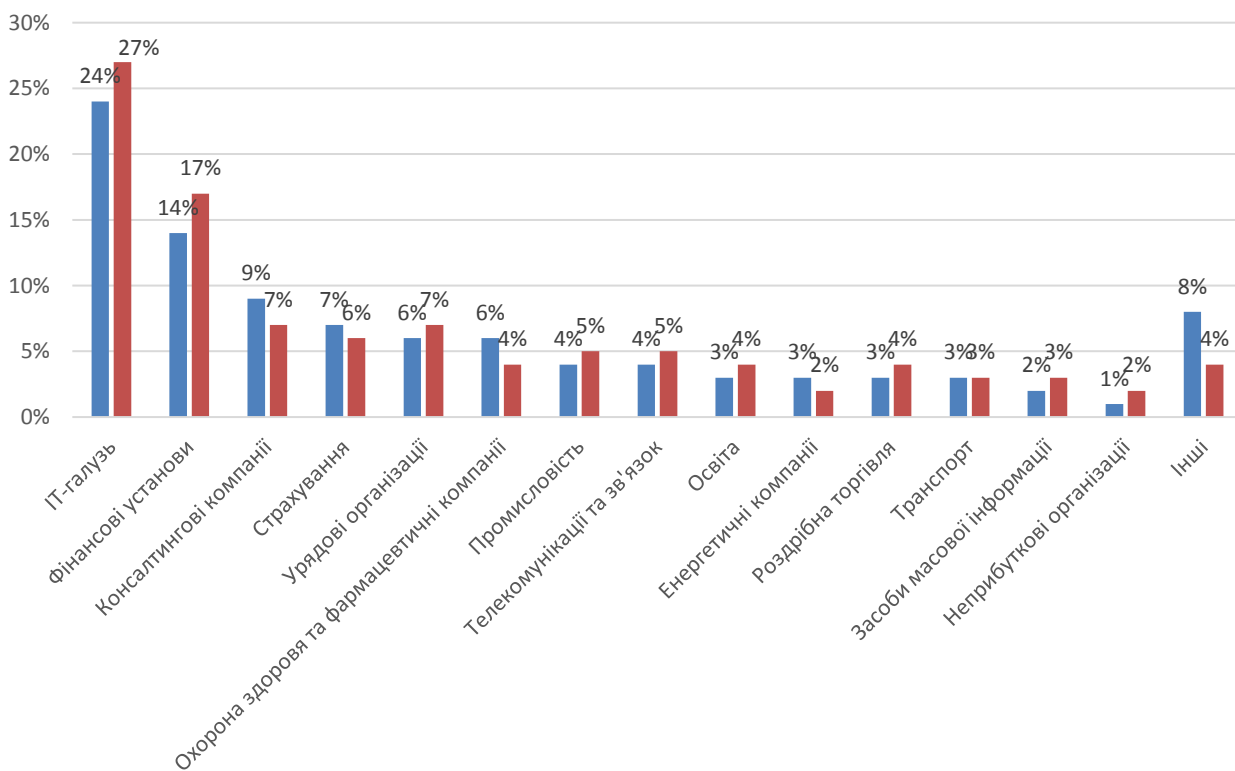

Рис. 4. Сфери застосування Agile-методології серед світових компаній у порівнянні 2018 та 2020 роки

Джерело: складено автором за даними [7; 8].

У багатьох галузях традиційна модель поетапної розробки програмного забезпечення більше не може задовольнити очікування замовників та споживачів. Компанії не можуть інвестувати значні

кошти в програмне забезпечення, яке на момент його впровадження може не відповідати вимогам часу або не мати певних важливих функцій. Це особливо стосується того, що сучасні програмні

продукти повинні мати тісний зв'язок з мережею Інтернет та різноманітними мобільними платформами.

Щоб збільшити мобільність та знизити ризики, компанії все більше переходять до методів розробки, що базуються на Agile- методології. Ці методи є ітеративними і поступовими, а також базуються на принципах які описано в Маніфесті Agile [9].

Проект, який реалізується на базі Agile-методології, починається з затвердження статуту та визначення основних вимог. Однак, на відміну від традиційного підходу каскадної моделі, перелік вимог до продукту не є остаточним та незмінним, частина з них може виникати вже у ході розробки та тестування програмного забезпечення. Розробка здійснюється з використанням коротких ітерацій (спринтів), метою яких є створення базової версії продукту, отримання відгуків від замовника, базуючись на яких визначаються завдання для наступної ітерації.

Практика доводить, що використання Agile-методології має принаймні дві проблеми, що виникають в системі обліку.

По-перше, на етапі планування досить важко оцінити вартість майбутнього продукту, так як перелік вимог до продукту коригується протягом усього процесу розробки.

По-друге, відгуки про програмне забезпечення, що розробляється, є надзвичайно важливими і саме вони є визначальними при окресленні термінів проекту. За такого підходу досить важко розділити фази розробки самого програмного продукту (2) і обслуговування його після реалізації(3).

Наявність таких проблем досить часто призводить до появи одного з наступних негативних наслідків:

- блокування певних подій, що є наслідком застосування Agile-методології, з боку облікового відділу;
- компанії приймають рішення не відображати певні події, щоб уникнути ускладнення;
- реалізація занадто описаних процесів, що збільшує накладні витрати та зменшує ефективність співпраці між обліковим відділом та безпосередніми розробниками програмного забезпечення.

По-перше, гнучкі процеси мають позитивний вплив на продуктивність праці розробників та ефективність бізнесу загалом, однак, виникають ситуації коли такі процеси не узгоджуються з потребами та вимогами фінансової документації, і в такому випадку блокуються фінансовим відділом.

Другий блок негативних наслідків майже прямо протилежний першому. Замість того, щоб адаптувати систему обліку для потреб управління,

що базується на Agile-методології, обліковий відділ ігнорує особливості такої системи управління і не відображає дані особливості в обліку. Такий підхід призводить до автономної роботи різних відділів одного підприємства, що встановлює на підприємстві певні обмеження можливостей.

У третьому варіанті, керівництво IT- компанії встановлюють для розробників детальну систему розкладу з встановленням часових рамок, часто з обтяжливими правилами розподілу часу, класифікуючи свій час, та завдання, які виконують, а потім об'єднуючи їх в таблиці, по типу Excel, звідки експортуються дані при складанні звітності. У кращому випадку, це додатково навантажує розробників, приносить ряд незручностей та загрожує виникненням помилок в обліку. Окрім того, як наслідок, це призводить до витрат часу та погіршення робочих відносин між відділами.

Перший крок на шляху уникнення вищеписаних негативних наслідків, полягає в чіткій дефініції ситуації, в якій вони виникають.

Положення про облік витрат на розроблені або отримані для внутрішнього використання комп'ютерні програми, що опубліковані Американським інститутом сертифікованих державних бухгалтерів SOP 98-1 містить інформацію про три етапи розробки програмного забезпечення; попередній етап проекту, етап розробки додатків та етап після реалізації / експлуатації. Перший етап (1) – це оцінка альтернатив та складання плану робіт. Друга (2) – це безпосередньо розробка програмного забезпечення, зусилля та капітал, витрачені на розробку нового продукту. Третій (3) – технічне обслуговування, навчання та інші витрати після реалізації. Згідно цього положення, витрати повинні бути визнані витратами періоду на етапах 1 і 3, але фактично функціональність нового програмного забезпечення формується на етапі 2, і ці витрати мають бути капіталізовані, включені до собівартості нематеріального активу. Така ж логіка лежить і у основі каскадної (водоспадної) моделі життєвого циклу розробки програмного забезпечення

Однак, головне проблемне питання виникає тоді, коли зникають чіткі межі між стадіями і стає досить важко розділити витрати різних стадій, зокрема, така ситуація виникає в умовах використання гнучких методів управління процесом розробки програмного забезпечення. Як правило, це стосується одного з негативних наслідків, наведених вище (особливо один з перших двох).

Одне з досить простих рішень, яке може спростити процес обліку в умовах застосування Agile-методології полягає в хронологічному перегляді процесу створення за версіями

програмного продукту та виділяти етапи оцінки та обслуговування після реалізації. Команда розробників продукту має класифікувати роботу у кожній ітерації (спринті) та відокремити роботу над різними версіями цього ж продукту в наступних стадіях:

- замовлення X – узгодження та оцінка;
- замовлення X – розробка (версії 1.0, 1.1, 2.0 та ін.);
- замовлення X – обслуговування.

Таким чином, розуміючи саму суть процесу гнучкого управління, ми маємо досить простий спосіб класифікації витрат. Така деталізація, можливо, може вимагати додаткових витрат часу, але в той же час покращить комунікацію між відділами та дозволить уникнути ряду проблем. Однак, з врахуванням того факту, що гнучкі методології управління розповсюджуються на різні галузі не обмежуючись IT-галуззю, вважаємо що потребує узгодження на методичному рівні питання взаємозв'язку системи управління та обліку. Такі питання залишаються невирішеними як в міжнародній практиці так і у вітчизняних реаліях.

У вітчизняній практиці підприємства можуть замовляти чи розробляти програмні продукти, в залежності від їх функціонального призначення, одним із чотирьох способів:

- програма є системою і необхідна для виконання комп'ютером його функціональних завдань, в цьому варіанті вона може обліковуватися, як об'єкт основних засобів;
- купуються майнові права на прикладну програму, яка включається до складу нематеріальних активів;
- підприємство-ліцензіат купує право користування комп'ютерною програмою без можливості її продажу (або відчуження іншим способом), умови використання програми не обмежені її функціональним призначенням, а відтворення програми – певною кількістю копій, плата за користування такою програмою вважається роялті, а сам програмний продукт належить розробнику;
- оплачується обслуговування чи оновлення вже існуючого програмного продукту, така плата вважається платою за послуги.

На сучасних українських підприємствах, які ведуть активну господарську діяльність, не завжди є у достатній кількості вільні кошти. Для вирішення цієї проблеми суб'єкти господарювання отримують позики, випускають облігації тощо, внаслідок чого змушені нести фінансові витрати.

Для розробки програмного забезпечення потрібен певний період часу, іноді це досить довготривала перспектива. У обліковій термінології актив, який потребує істотного часу для його створення, визнається кваліфікаційним активом

[10]. Критерій істотності часу встановлюють самостійно у наказі про облікову політику підприємства, які ведуть облік за МСФЗ. А підприємствам, які ведуть облік згідно П(С)БО, істотним запропоновано вважати період понад 3 місяці [12]. Хоча підприємства можуть установити й інший строк, який більше відповідає характеру їх діяльності. До складу кваліфікаційних активів можна віднести:

- капітальні інвестиції в будівництво або виготовлення об'єктів основних засобів – будівель, споруд;
- капітальні інвестиції у створення нематеріальних активів;
- витрати на реконструкцію інвестиційної нерухомості, що капіталізуються якщо така нерухомість відповідно до облікової політики підприємства оцінюється за собівартістю;
- запаси у вигляді незавершеного виробництва продукції з тривалим операційним циклом [12].

За загальним правилом фінансові витрати визнають витратами того звітного періоду, у якому вони нараховані. Так мають право чинити (п. 4 П(С)БО 31 «Фінансові витрати»):

- суб'єкти малого підприємництва – юрособи, представники іноземних суб'єктів господарської діяльності, юрособи, які не займаються підприємництвом (крім бюджетних установ). Вони включають фінансові витрати до витрат звітного періоду незалежно від того, створюють вони кваліфікаційні активи чи ні;
- інші юрособи, але за умови, що норми П(С)БО 31 «Фінансові витрати» не вимагають капіталізації фінансових витрат. Суб'єкти малого підприємництва, які ведуть облік за правилами МСФО, фінансові витрати не капіталізують, а списують на витрати в тому звітному періоді, коли вони нараховані.

Капіталізація фінансових витрат починається, якщо:

- виконано підготовчі технічні та адміністративні заходи (наприклад, отримано дозвіл на зведення будівлі та виділено (придбано) земельну ділянку під забудову);
- виконано роботи зі створення кваліфікаційного активу і визнано витрати, пов'язані з такими роботами (проведено капіталовкладення в КА у вигляді виплат коштів, передачі активів або прийнято зобов'язання);
- понесено фінансові витрати [11].

Безумовно, для частини українських IT-підприємств питання капіталізації фінансових витрат не є актуальним, так як частина їх створено саме у формі суб'єктів малого підприємництва, частина займається виготовленням програмного забезпечення, термін розробки якого не перевищує

трьох місяців. Однак, особливо важливо переглянути усі ці питання та вірно відобразити і описати їх у Наказі про облікову політику, так як згідно з положеннями Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в новій редакції, де переглянуто класифікацію підприємств за розмірами та обсягами діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Отже, як в міжнародній практиці так і вітчизняні реалії передбачають капіталізацію фінансових витрат лише в стадії безпосередньої розробки програмного забезпечення, витрати, що пов'язані з стадіями узгодження та оцінки і обслуговування після реалізації відносяться до інших витрат і до собівартості активу не включаються. Для розподілення таких витрат в умовах використання Agile-методології пропонуємо систему аналітичних рахунків, яка передбачатиме розподіл витрат по роботі над одним програмним продуктом у розрізі його версій та паралельно виділяти роботи з

узгодження та оцінки, а також безпосередньо розробки та післяреалізаційного обслуговування.

Ряд аспектів узгодження обліку з гнучкими підходами в управлінні заслуговують на особливу увагу, так як галузь стрімко розвивається, а у вітчизняній практиці цей механізм прописаний досить умовно.

Наявність певної галузевої дискусії щодо оновлення відповідних стандартів, щоб зробити їх більш придатними для гнучкого середовища, безумовно, присутня, однак, такі оновлення зазвичай включають кілька років планування, обговорення, пропозицій та відгуків фахівців галузі. Це означає, що в найближчому майбутньому компанії, що використовують гнучкі моделі в управлінні, повинні на внутрішньому рівні попередньо обговорювати правила роботи з обліковими відділами, щоб обрати з можливих варіантів узгодження облікових вимог та принципів гнучкого управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кон М. Agile. Оценка и планирование проектов. Москва: «Альпина Паблишер», 2016. С. 418.
2. Bouray R. P., Richards G. E., Accounting for external-use software development costs in an agile environment. *Journal of Accountancy*, 12 March, 2018. URL: <https://www.journalofaccountancy.com/news/2018/mar/accounting-for-external-use-software-development-costs-201818259.html>.
3. Srinivasan, R., Quan, T., & Reed, P. Accounting for agile projects. Paper presented at PMI® Global Congress, 2014. С. 145-150.
4. Greening D., Reed P. Agile Accounting: Simplifying Software Capitalization. URL: <http://www.focalops.com/agile-accounting/>.
5. IT-експорт у 2020. <https://brdo.com.ua>. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/IT-ekспорт-u-2020-2.pdf>.
6. Яновський І. ТОП-50 IT-компаній України, липень-2018: стабільне зростання та 50 тисяч спеціалістів. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/top-50-july-2018/>.
7. 12th Annual State of Agile Report. URL: <https://explore.versionone.com/state-of-agile/versionone-12th-annual-state-of-agile-report>.
8. 15th Annual State of Agile Report. URL: <https://explore.versionone.com/state-of-agile/versionone-12th-annual-state-of-agile-report>.
9. Manifesto for Agile Software Development. URL: <http://agilemanifesto.org/>.
10. IAS 23 "Borrowing Costs". URL: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias23>.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України 28.04.2006 р. № 415. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>.
12. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат затверджені наказом Міністерства фінансів України від 1 листопада 2010 року № 1300. URL: <https://zakon.help/law/1300/>.
13. Balaziuk O. Yu., Sysoieva I. M., Pilyavets V. M. Control and accounting aspects of introducing agile methodology for software development projects. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Vol. 3, № 34 (2020). Pp. 94-102.

REFERENCES

1. Cohn, M. (2016). Otsenka i planirovanie proektov [Project evaluation and planning]. Moscow: Alpina Publisher [in Russian].
2. Bouray, R. P., & Richards, G. E. (2018). Accounting for external-use software development costs in an agile environment. *Journal of Accountancy*. Retrieved from: <https://www.journalofaccountancy.com/news/2018/mar/accounting-for-external-use-software-development-costs-201818259.html>.
3. Srinivasan, R., Quan, T., & Reed, P. (2014). Accounting for agile projects. Paper presented at PMI® Global Congress, pp. 145-150.
4. Greening, D., & Reed, P. (2017). Agile Accounting: Simplifying Software Capitalization. *FocalOps*, 1 Dec. 2017. Retrieved from: www.focalops.com/agile-accounting/.

5. IT-експорт у 2020. [IT-експорт у 2020]. (2020). Retrieved from: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/IT-ekспорт-u-2020-2.pdf>.
6. Зростання рівня зарплат і розвиток IT-сфери: що потрібно знати HR про ринок праці у 2020. (2020). Retrieved from: <https://hurma.work/blog/zrostanny-a-rivnya-zarplat-i-rozvitok-it-sferi-shho-potribno-znati-hr-pro-rinok-praczi-v-2020>.
7. 12th Annual State of Agile Report. (2020). Retrieved from: <https://explore.versionone.com/state-of-Agile/versionone-12th-annual-state-of-Agile-report>.
8. 15th Annual State of Agile Report. (2020). Retrieved from: <https://stateofagile.com/#ufh-i-615706098-14th-annual-state-of-agile-report/7027494>.
9. Manifesto for Agile Software Development. Retrieved from: <http://agilemanifesto.org>.
10. IAS 23 "Borrowing Costs". Retrieved from: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias23>.
11. Polozhennja (standart) bukhhaltersjkogho obliku 31 «Finansovi vytraty», zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy. 28.04.2006 r. № 415. (2006). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>.
12. Metodichni rekomendacii z bukhhaltersjkogho obliku finansovykh vytrat zatverdzeni nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 1 lystopada 2010 roku N 1300 [Methodological recommendations on accounting of financial expenses approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine as of November 1, 2010 N 1300]. (2010). Retrieved from: <https://zakon.help/law/1300/>.
13. Balaziuk, O., Sysoieva, I., & Pilyavets, V. (2020). Accounting aspects of introducing agile methodology for software development projects. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 3(34), 94–102.